

Didaktiskt material

Tema: jämställdhet och genusmedvetenhet i vår skola

Målgrupp: lärarkollegium i små skolor på glesbygden

Beräknad tidsåtgång: 90 minuter

Passar att använda till exempel i samband med uppdatering av skolans jämställdhets- eller likabehandlingsplan.

Del 1.

a) Reflektera utgående från dig själv som lärare. I vilken utsträckning håller du med om följande påståenden?

b) Läs därefter kommentarerna till varje påstående på nästa sida. Vilka reaktioner väcks? Vad tänker du om det som forskning visar?

”Den här skolan är redan jämställd.”

”Jag har rätt till min egen åsikt om jämställdhet.”

”Det finns ju biologiska skillnader.”

”Hemmet påverkar eleverna mer än vad vi kan göra i skolan.”

”Det fanns jämställdhetsproblem förr, men inte numera.”

”I en liten skola som den här finns inga problem med jämställdhet.”

”Ännu mera jobb?”

Vad säger forskningen?

Uttalandet om att skolan redan är jämställd kan stämma, med sannolikt inte. Uttalandet kan också grunda sig i okunskap om hur ojämställdhet kan se ut. Till exempel visar enkäten "Hälsa i skolan" att det finns stora skillnader i skolupplevelser, utgående från kön. Konkreta exempel från den egna skolvardagen kan ge ökad kunskap och förståelse och nyansera bilden av den egna skolan som jämställd.

Åsikter är vars och ens privata rättighet, men jämställdhet är en kunskapsfråga. En professionell lärare bör följa den värdegrund som beskrivs i gällande styrdokument.

Att arbeta jämställdhetsfrämjande är inte detsamma som att förneka att det finns biologiska skillnader mellan kön. Det handlar om att förändra sociala och kulturella föreställningar som är kopplade till kön.

Nya normer uppstår hela tiden, och bör synliggöras och diskuteras. Det är inte på samma sätt idag som förr, men det finns normer även idag.

Normer finns i alla delar av samhället, även i mindre kontexter. Glesbygdsmiljöer tenderar dessutom gynna traditionella föreställningar om kön och skapa stigmatiserande bilder av hur var och en bör vara för att passa in.

Att arbeta med jämställdhet kan uppfattas som ännu mera jobb, men det ingår i lärarens arbete enligt gällande styrdokument. Det ska vara en del av del arbete läraren redan gör.

Ingen kan förändra en annan person, det är inte heller skolans uppdrag. Skolans uppdrag är att ge eleverna flera och bredare perspektiv, samt kunskap om normer och jämställdhet.

(Utgående från Ekvälitas material Skapa plats, delvis omformat av författaren.)

Del 2. Vad sa du? – Gemensam övning för lärarkollegiet

Syfte: att fundera på vad som är okej att säga som lärare och hur ni kollegor kan stötta varandra.

Gör så här: dela in i grupper på två eller tre personer. Läs meningarna en i taget, fundera på om ni anser dem vara *oproblematiska*, *problematiska* eller *kanske problematiska*. Resonera tillsammans om varför.

Jag har svårt för det här ordet *hen*!

I vår lilla skola finns det iallafall bara två kön, flickor och pojkar!

Med det hemförhållandet kan det bara bli en stereotyp pojke/flicka av den eleven!

De får speciella relationer i små klasser, de pratar nästan som gamla gifta par!

Alla i vår skola har samma möjligheter!

Killar är stökigare än tjejer!

Hon är en riktig pojkflicka!

Här leker flickor och pojkar naturligt med varandra, för det har inga andra val!

Del 3. Affisch, checklista för den genusmedvetna läraren

Klipp ut och klistra upp i lärarrummet, eller på personaltoaletten 😊

(Bearbetat efter Jääskeläinen m.fl., 2015 - Jämställdhet är en kunskapsfråga)

Checklista för den genusmedvetna läraren

- ✓ Du är medveten om att du sannolikt förhåller dig olika till elever utgående från deras kön.
Du har en vilja att förändra ditt förhållningssätt.
- ✓ Du inser att kön formas av sociala och kulturella faktorer.
Du samlar på dig kunskap om hur du kan påverka dessa faktorer.
- ✓ Du förstår att traditionella förväntningar på kön även påverkar dina elever.
Du ger eleverna utrymme att vara och uttrycka sig, utan särskilda förväntningar.
- ✓ Du vet att det finns en mångfald av kön.
Du kan stöda elevens utveckling och byggande av könsidentitet och könsuttryck.
- ✓ Du ser nytta i att eleverna får ökad kunskap om jämställdhet och normers betydelse.
Du frigör tid för att tillsammans med eleverna analysera strukturer som bygger på föreställningar om kön, som flickor, pojkar, kvinnor, män och könsminoriteter möter.
- ✓ Du vet att det finns läromedel och arbetssätt som befäster könade strukturer.
Du är kritisk då du väljer läromedel och arbetssätt för att främja mera jämställda lärsituationer för dina elever.
- ✓ Du är medveten om att det i ditt kollegium sannolikt förekommer könade tankemönster och könad arbetspraxis.
Du agerar för att aktivt uppmärksamma och utmana dessa mönster.